

politiska sjónarmiðið, mugu hava í huga, at summi lond siggja við ógvuliga rongum eygum eftir, at eitt stórt tal av sovjetiskum skipum arbeidir í Atlantshavinum. Vit mugu um hugsa, í hvønn mun, vit kunnu koma at arga okkum vinaliga sinnaði lond í hesum spæli, sjálvt um vit kenna okkum uttanvænlaði í hesum spurningunum.

Men tað er givið, at ein sáttmáli skal koma í lag, tí báðir partar hava brúk fyri hesum.

Eg nevndi, at russar høvdu áhuga at vera við at áseta reglur fyri sildaveiðuna í komandi árum, men hesin áhugin er eisini okkara og má eisini vera áhugamál hjá norðmonnum, islendingum og føroyingum í felag, tí sildin var fyri ein part í Barentshavinum, og hon ferðast, sum kunnugt í tí økinum, sum liggur norðan fyri Føroyar, uttan fyri 200 fjórðinga mark. Tað verður neyðugt at gera avtalur, sum forða fyri, at allar tjóðir leggjast at veiða hana í hesum øki, so vit koma í somu støðu sum seinast, at stovnurin verður undanfiskaður. So tað er givið, at í hesum spurningi eins og viðvíkjandi veiðu av upsa, longu, blálongu og øðrum ferðandi stovnum hava vit áhuga fyri at fáa skipaði viðurskipti við Íslandi, Norveg, Sovjet og Bretland.

Tað hevur ofta verið sagt, at russar í veiðu teirra ikki fylgja reglunum um kvotasetanir og tí veiða nógvar enn teimum hevur verið loyvt sambært alheimssáttmálar. Seinast er hetta sagt um veiðu teirra í Norðsjónum og undir Grønlandi. Er tað av ótta fyri slíkari óvveiðu, at tit hava verið so afturhaldandi at gera sáttmála við russar?

— Nei, tað haldi eg ikki, og eg leggi ikki í at gera mær hugsan um, hvussu russar hava veitt fyrr á hesum økjum, men tað skuldi verið greitt, at innanfyri okkara litla økið skuldi tað verið

møguligt at fylgt væl við veiðuni hjá einum avmarkaðum tali av skipum.

Tey skulu nú, sum kunnugt, hvønn dag geva upp, hvar tey eru stódd, og hvat tey veiða, og tey skulu við fráferð frá føroyskum øki siga frá veiðunøgd.

Tað ber eisini til at seta fólk umborð at fylgja við fiskiskapinum, tí ivaleyst verður í sáttmálanum eisini tað, at ein fylgir fiskiskapinum hvør hjá øðrum, so ein kann læra hvør av øðrum. Hetta er sostatt ikki tann stóri vandin.

Visindamenn okkara hava eisini høvi til at vitja teirra skip, so eftiransingarspurningurin er ikki so stórur í dag, sum hann var frammanundan, tá veitt varð eftir reglum, ásettar av ICNAF og NEAF.

Um sáttmáli kemur í lag, kunnu vit so framyvir rokna við at siggja fleiri sovjetisk skip í føroyskum havnum eins og vanligt var, meðan sildaveiðan gekk fyri seg her norðan fyri Føroyar?

— Sum kunnugt var sáttmáli gjørdur um loyvi hjá russum at hála vatn, koma við sjúklingum til hospitalsviðgerð og at provi-entera o.s.fr. í ávisum føroyskum havnum.

Russar høvdu í hesum nýggja sáttmálauppskotinum ynski um rættindi til umlossing á føroyskum øki, veiðu, olju, útgerð og proviant. Tað varð gjørt teimum greitt, at hetta var bannað sambært føroyska lóg, og skiltu teir hetta. Hinvegin dugi eg ikki at siggja, at tað ikki skuldi verið møguligt og til gagns fyri okkum eisini at latið teir tikið vatn, privanter og móguliga keypt olju í okkara havnum og latið teir sum fiskimenn úr øllum øðrum londum havt høvi til vinsamliga samveru við føroyingar, so hendan táttin haldi eg, at ein eigur at útyggja.

Kann tað hava nakran beinleiðis áhuga fyri framtíðar føroyskan fiskiskap, at russar í løtuni sleppa at veiða fiskasløg,

vit ikki sjálvir leggja so nógva í?

— Tað er torført at siga. Tann fremsti áhugin, vit kundu havt í hesum, er tann, sum ofta var frammi undir umrøðuni av loyvum til svartkjaftaveiðu, at tað kundi verið fyrminur at selja fisk, sum svam í sjónum, og afturfyri sleppa at veiða fisk hjá øðrum, sum vit hava teknikk til at veiða, og sum okkum dárar at veiða, og sum vit kunnu veiða á økonomiskt rentablan hátt.

Kortini hevur tað áhuga at fáa at vita, í hvussu stórum nøgdum fiskur kann veiðast á djúpum vatni.

Tað hevur í allarhægsta grad visundaligan áhuga at vita, hvussu hesin fiskur ferðast, og um hann ferðast bæði á djúpum og grynri vatni, har hann er lættari at veiða, og til hvørjar tjóðir hetta hendir.

Tað er av størsta áhuga at vita, um svartkjaftur, soleiðis sum russar siga, kann veiðast á føroyskum øki meginpartin av árinum, í hvussu so er innan fyri fleiri tíðarskeiði í sama ári og ikki sum nú bert tveir mánaðar um várið.

Hetta er alt viðurskipti, sum vit kunnu hava størstu nyttu av at kenna.

Persónliga ivist eg í, um vit við okkara búskaparligu skipan hava ta orku, sum skal til fyri at veiða á djúpum í løtuni, men sum sagt, hetta kunnu russar við teirra búskaparligu skipan, og vit kunnu so hava fyrminur av at veiða hjá teimum.

Tey fiskasløg, teir leggja dent á at kanna og veiða, eru umframt svartkjafturin, sum loyvir lönandi veiðu, í ein ávisan mun blálonga og kongafiskur á djúpum vatni, og harafturat langasporl og gulllaksur.

Heldur tú, at russar kunnu læra okkum ymiskt um viðgerð av hesum fiskaslögum til mannaføði, og heldur tú, at hetta fer at lona seg fyri føroyingar?

Tað er givið, at vit kunnu læra okkurt um viðgerð, tí tað er so,

Fiskimálaráðharrin strýkur sær ivasamur um skeggjö inni á flakavirkinum í Murmansk. Er tað kenslan av at vera í læknakittli aftur einaferð.

at teir nýta øll hesi fiskasløg, sum vit hava hildið bert vóru nýtilig til mjøllframløislu, eitt nú rossamakrel, lodnu, svartkjaft, langasporl, gulllaks, nebbasild og ymisk sløg, sum veidd verða í Suðurishavinum, til mannaføði.

Í stóran mun gera teir hetta til hermetikk, men um tað kann lona seg innan fyri okkara skipan, er ein heilt annar spurningur. Ivaleyst verður viðgerðin av fleiri av hesum fiskaslögum so dýr, at føroyingar ikki kunnu fara undir hetta. Arbeidslønirnar eru sum kunnugt rættuliga høg- ar her hjá okkum, og marknaðurin fyri slíkum vörum er ógvuliga avmarkaður. Har eru russar í eini heilt aðrari støðu, sum eg nevndi í áðni, við tað, at teir hava ein marknað, sum telur 250 mill. menniskju.

Men so smátt mugu vit kortini royna at fara handan vegin, og har hava vit nýtt nakað av peningi til at kanna móguleikarnar fyri at víðgera svartkjaft til mannaføði.

Kanska vit í ávisan mun kunnu nýtt nakað av lodnu, sum var fryst á veiðiokinum, í matframløislu eisini. Tað er kunnugt, at norðmenn og islendingar selja eitt lítið sindur av hesum eystureftir og suðureftir, men hetta er kortini ikki tað, sum liggur fremst fyri.

Tú haldi eg, at tað er ógvuliga forvitnisligt og gleðiligt, at hetta kann lata seg gera í hesi tíð, har protein úr havinum meir og meir gerst ein mangulvora.

Eitt nú fingur vit at eta í Russlandi roykta lodnu og turkaða lodnu, stokta lodnu og lodnu viðgjörda á ymsan hátt til konserves. Tað sama var galdandi við rossamakrel, langasporl og gulllaks.

Hvat svartkjaftinum viðvíkur, har bæði føroyingar, norðmenn, islendingar, bretar, danir, sviar, polakkar og aðrir hava nýtt almikið av peningi til at finna viðgerðarhættir, so hesin fiskur kann nýtast til mannaføði, har eru russar komnir longri enn hesi nevndu lond. Tað er kunnugt, at svartkjafturin goymist ikki leingi frystur, men

við tí stóra marknaði, eg nevndi, ber eisini til hjá teimum at hava rættuliga skjótan umsetning.

Tað, sum teir høvdu bestu vónirnar um, var at nýta svartkjaftin á tann hátt, at hann verður stoktur ella kókaður nær- um beinanvegin, hann er veiddur, síðan lagdur í dósir í tomat- ella onkrari aðrari sós.

Á henda hátt kundi hann kanska verið goymdur í upp til eitt ár, víldu russar vera við. Tá ið tað liggur væl fyri hjá teimum at hava slíka framløislu, er tað tí at skip teirra eru somikið stór, at umborð eru 3 verksmíðjur, ein vanlig flakaverksmíða ella eitt frystivirki, ein konservesfabrikk og ein mjøllfabrikk, har slógvið verður viðgjört. Flestu av skipum teirra eru úr 2500 brt. upp í 8000 brt. stór, og afturat hesum hava teir móðurskip, sum eru 25.000 tons til stóddar, sum kunnu taka veiðuna frá hesum fabrikksskipum á øllum hövum.

Fingur tit høvi til at siggja henda dósamat, og fingur tit høvi til at smakka hann, og hvussu var hann viðgjörður?

— Ein kundi hugsa, at við einum marknaði uppá 250 mill. menniskjum, sum kundi taka imóti øllum tí, sum framleitt verður, skuldi tað ikki verið so átroðkandi hjá russum at tilgjørt fiskavørurnar eins innbjóðandi og vit sjálvi eru von við.

Her má sigast, at ógvuliga stórir dentur verður lagdur á, at vørurnar skuldu taka seg væl út, at dósirnar vóru vakrar á at lita, og tað má sigast, at við tey nógvu borðhaldini, har meginparturin av tí, sum sett varð á borðið, var fiskamat, fingur vit at siggja, at tilgerðin og borðreiðingin var av slíkum kvaliteti, ið ikki stendur aftan fyri tað besta í vesturheiminum.

Tú nevndi í seinasta blað, at tit høvdu høvi til at vitja ein fiskahandil í Murmansk. Hvussu er fiskahandilin skipaður í Sovjet?

— Fyrr var tað so, at fiskimálaráðið, sum leiðir alla fiskivinnu, kortini við sjálfstýrandi undirdeildum í teimum týðning-

Føroyingarnir sluppu eisini at kenna seg sum turistar. Her á Reyða torginum í Moskva. Marmorbygningurin aftanfyri Einar Kallsberg, er Lenin mausoleið.